

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 10.

V Ptuj v nedeljo dne 7 marca 1909

X. letnik.

Nam tudi nekaj!

Tisočkrat že smo povedali in dokazali, da se nam ne gre za to, da bi vsi Slovenci kar čez noč svojo sukno srekli in čistokrvni Germani postali... Ej, Bog se usmili, kaj bi imeli od tega! Berač naj bode te ali one narodnosti, revež je vedno. In leseno ograjo pobarvaš lahko s to ali ono barvo, — ostala bode vedno lesena in nikdar ne kamenita...

Ali istotako nismo bili nikdar tako neumni, da bi se dali vjeti na slovensko-narodnjaške limanice. Ako je človek zadovoljen, da večerja celo leto le krompir v oblicah, samo da sme peti pesen „Kje dom je moj“ ali „Hej Slovani“, potem je to njegova stvar in mi mu le „dober tek“ želimo. V splošnem pa trdimo, da potrebuje slovensko ljudstvo poleg narodnjaških fraz tudi — kruha. In dokler ne bode v prvaških strankah združeno „slovenstvo“ našemu slovenskemu ljudstvu kruha preskrbelo, toliko časa bomo smatrali mi in z nami tisočini drugih vso prvaštvo za navadno sleparijo.

Kajti nam prihaja vedno na misel, da je vsa prvaška politika osredotočena v — beli Ljubljani. Prvakom se gre edino za dobro Kranjske. Mi pa imamo končno vendar tudi druge misli, kakor da bi z našimi krvavimi denarji pomagali in podpirali edino kranjske rešetarje...

Kaj je pravzaprav z Kranjsko? Bila je enkrat „nemška zvezina dežela“. Do zadnjih desetletij je bila tudi še popolnoma v nemški upravi, je imela nemške ali dvojezične šole itd. itd. Ko se je pričelo razširjevati od posameznikov prvaško rukskanje, prešla je dežela polagoma v slovenske roke. Glavni stebri vsega kranjskega slovenstva je bil in je še ljubljanski župan Ivan Hribar. Osebnost tega človeka ne bomo popisovali; omenimo le, da je bil agent in da ima še danes vse agentovske zmožnosti. S Hribarjem je prišlo prvaško „slovenstvo“ do veljave in do vlade in se je razvijalo približno tako, kakor češko divjstvo v Pragi, razvijalo tako dolgo, dokler niso počili strel in ni izdihnilo na ljubljanskem tlaku dvoje mladeničev-žrtev svojo dušo, — v čast Hribarjevi prvaški politiki... Ko je uničil grozoviti potres leta 1895 Ljubljano, je stal Hribar sicer na stališču, da „denar ne smrdi“. Vzel je torej prav rad tisočake podpore, ki so prišli iz nemških krajev. Pravilo se je tudi, da se ta denar ni posebno pravično razdelil in da so dobili Hribarjevi magistratni pisarji mnogo več nego drugi ljudje. Ali razven denarja je zaničeval Hribar in z njim vsa njegova klika vse, kar je bilo nemškega... In posledice te prvaške politike na Kranjskem? Dokler je bila Kranjska v rokah Nemcev, ki plačujejo še danes največ davka v tej deželi, je bila tudi aktivna, je imela denar. Danes pa je pasivna, zadolžena dežela...

Zakaj to pripovedujemo? Zato, ker smo prepričani, da ima vsa prvaška politika odini namen, koristiti in pomagati Kranjski in to na troške drugih dežel.

Nikdar ne čujemo, da bi se prvaki ogrevali za „štajerske Slovence“ ali za „Slovence na Koroškem“. Ne, vedno se govori le v splošnem o „Slovincih“ in misli se na Kranjsko. Za Kranjsko hočejo prvaki višje in srednje šole, za Kranjsko hočejo univerzo, višjo trgovsko šolo, gimnazije in realke, in gospodarske podpore v vsakem oziru... To je končno čisto prav — za kranjske zastopnike. Ali kako pridejo koroški in štajerski Slovenci do tega, da bi žrtvovali svoj denar in svoje davke in svojo moč za — Kranjce? Prvaki naj izdajajo na Kranjskem in pod zaščito kranjskih porotnikov kolikor zakonitih listov hočejo, — ali dokazali nam ne bodejo nikdar, da so koroški in štajerski Slovenci edino zato na svetu, da bi prodajali svojo kožo — Kranjcem na ljubo in v dobiček.

Tako stoji stvar! In ako pregledamo uspehe prvaške politike, namreč gospodarske, denarne uspehe, potem pač vidimo, da so prišli vsi ti prvaški uspehi Kranjski v dobiček. Par števil naj to dokaže! Kajti naravnost grozovito visoke svote so znali prvaki od vlade za Kranjsko dobiti. Tekom enega leta je dobila mala Kranjska: za zgradbo vodovodov 234.470 K (le za eno občino čez 64.000 K); za kranjsko kmetijstvo 133.000 K; od tega je dobila kranjska kmetijska družba okroglo 50.000 K. Za obrtno šolstvo se je dovolilo 20.500 K, za cerkve in muzeje 10.000 K za zabavo (!) 2.000 K, za otroško varstvo 7.000 K itd. itd. Poleg tega so dobili Kranjci za krmo 300 tisoč kron. Za močvirje pri Ljubljani darovala bode država prihodnjo leto skoraj 2 milijona kron; za dve novi šoli v Ljubljani se je dalo 800.000 K; za šolo v Rudolfovem 300.000 K itd. itd. Take velikan-ske svote dobivajo prvaki — za Kranjsko...

Ko bi štajersko slovensko ljudstvo vse to vedlo, govorilo bi enkrat resno besedo s prvaškimi voditelji. Reklo bi namreč: Vse je lepo, le pojmo slovenske pesni, le bodimo Slovenci po dnevu in po noči, — ali nam tudi nekaj! Mi Slovenci na Štajerskem in Koroškem zahtevamo, da se z našimi krvavimi davki nam pomaga. Kranjci naj plačujejo svoje dolgovne sami. Mi pa hočemo denar, ki ga mi pridelamo, za-se porabiti!

Torej, prvaki, tudinam na Koroškem in Štajerskem naše pravice!

Politični pregled

Državni zbor je zopet sklican. Prva seja se bode vršila dne 10. marca. Položaj pa je še vedno zelo resen. Nekateri prenapeti Čehi bodejo morda poskusili sedanjou vlado barona Bienenrtha vreči. Ali vladini listi zatrjujejo, da Bienenrth v tem hipu na noben način ne bode odstopil. Ako bi zbornica ne hotela delati, jo bode vlada razpustila in nove volitve razpisala.

Volilno reformo za deželni zbor na Štajerskem je cesar 16. p. m. potrdil. Govori se, da se bodejo nove volitve v deželni zbor že 7. maja pričele. Končale bodejo potemtakem 29. maja. Stranke se že močno pripravljajo in agitacija gre po vsej deželi. Zlasti klerikalci streljajo že danes na nasprotnike...

Stroški aneksije Bozne in Hercegovine znašajo glasom poročil že danes pol milijarde kron. 280 milijonov se je že izdalo. 300 milijonov je sicer že zaračunjenih, ali še ne plačanih, ker nimamo nobenih gotovih sredstev.

Ogrska vlada in pogodba. Začasa sklepanja avstro-ogrske pogodbe je Ogrska tudi primerno reformo žitne borze v Budimpešti obljubila. Ali po sklenjeni pogodbi se je za to obljubo proketo malo brigala. Govori se celo, da hoče zdaj sleparsko terminsko trgovino celo na otrobe raztegniti. Prvaki, kaj pravite k temu? Saj ste bili vendar za pogodbo!

Proti češkim anarhistom. Policija v Pragi aretirala je te dni troje vodij čeških anarhistov. Aretovanci so bili baje udeleženi pri velikih tatvinah v cerkvah in raznih vlohmi v poštne urade. Tudi se je pozaprlo več sokrivcev. Pač lepi ljudje, ti skozinsko „patriotični“ Čehi...

Srbi na Hrvaškem se vedno bolj očitno udajajo veleizdajalstvu. 25. p. m. so orožniki razne Srbe zaradi veleizdaje aretirali. V Novi Pazuji so zaprli Srba Živana Jovanovič; v njegovem stanovanju so našli 34 bomb. V Sanski-mostu zopet so zaprli Srbe Culibrka, Marinkoviča, Popoviča in Čurnića. Hišne preiskave so prišle do nepričakovanih uspehov. Srbski veleizdajalci razdeljujejo med ljudstvom spise in slike Petra s podpisom: „car vseh Srbov“...

Avstrijsko-turška pogodba. Vsa vsled aneksije Bozne in Hercegovine nastala nasprotstva med našo državo in Turčijo so torej srečno končana. Protokol je že podpisan. S tem protokolom priznava Turčija aneksijo, to je, ona se je udala v dejstvo, da spadata Bozna in Hercegovina le naši državi. Turčija je glavno prizadeta in je torej s tem pravzaprav spor zaradi aneksije končan. Naša država je morala pač veliko plačati, da je bil ta sporazum s Turčijo mogoč. Ne mislimo samo tistih 50 milijonov, ki jih moramo Turčiji plačati. Tudi v pogodbi je mnogo nevarnega in neprijetnega, kar nam ni v korist. Ali v splošnem lahko rečemo, da je glavni udeleženec pri aneksiji pomirjen. In to je tudi nekaj.

V Zagrebu pričela se je te dni sodnijska razprava proti 53 Srbim, ki so obtoženi zaradi veleizdaje. 33 advokatov zagovarja obtožence, 276 prič se bode zaslišalo. O velezanimivi razpravi bomo še govorili.

Vojska?!

Zadnje dni so dohajala zopet boljša poročila, češ da hočejo velelasti vplivati na predrzno Srbijo, da se pokori. Srbija zahteva namreč za aneksijo Bozne in Hercegovine teritorialne dobitke (to se pravi: kos dežele), kar Avstrija seveda pod nobenim pogojem ne more priznati. Pri temu podpira Rusija še vedno Srbijo. Zadnja poročila so zopet slabša. Lahko se torej reče, da je položaj nespremenjeno napet. Nikdo ne ve, kaj se bode zgodilo prihodnje dni. V naslednjem podamo še par zadnjih novic:

Moskva. Tukajšnji list generala Spirikooiča (s katerim se tudi naši prvaki bratijo!) piše: „Vseslovanske ideje niso ostale brez uspeha. Naši slovenski brati v Avstriji so z nam edini in bodejo kakor mi na Ruskem Srbiji pomagali. Bo-

Veležidajalci. List c. k. hofrata dr. Mož je imo
hoče v svoji zadnji številki oprati. V zaključila,
jezi kriči, da ni res in ni res, da bi bil dvorn v Pt
veležidajalci. Da nima Plojeva kunjja dr in je iztrga
mente nego le najnesramnejše psovke iz prs. Mož
linke laži, je itak znano. Morda se ra
tudi med ljudstvom ne more razširiti in
godi tako slabo, da je moral celo že s
spremeniti. S to Plojevo kunjjo, ki je ran